

המקנא פרק ראשון סוטה

ט.ז

עין משפט
גזר מצוה

א] מ"י פ"ג מהל' סוטה
הל' א':
ב] מ"י פ"ג מהל' אסו"כ
הל' ב' טו"ש א"ה ס"י
ד סע"ו א'

תוספות שאנין

ג' כוסות האמורת
במצרים הוא בחלות שר
המשקים של פרעה
ובמדרש יש דלעתדי
משקה הקב"ה האמות
כוס התרעלה ובשיעור
למצרים ואמר כבר שתינו
פעמים יאמר לה הקב"ה
שזה דאין שתינו זו
כאחורות אל"ה לא תק
עוד והיינו דכתיב אך
שמרה ימצו ישותו כל
רשעי ארץ: אמר מנימין גר
המצרי אני מצרי וכו' כדי
שיהא בן בני יראו לבוא
בקהל וא"ת אהיו הנומי
למצרים כיון דסנתריב עמד
ובלבד כל העולם חוץ
ממאב דאמר בפרק
תפלת השחר וכו' עמון
ומאב במקומן הן יושבין
והלא עלה סנתריב
ובלבד: וי"ל דסנתריב לא
ליכל אותו של מצרים
אלא הביאנו שהי"ר
ובשלאאות עד לפני
וישעלציל
וחוקה רואו הנום שלימו
עמו וקבלו עול שמים
ליהן החיוון למקומן אין
נמי י"ל דהיה דמינין
דכא היהת אתר מ' שנה
שפסקה גלות החורו
ביתוספתא [דירום] דאמר
מינין כדראה שהי"ר ר"י
ליהודיה גר דעמוני ואמר
להם אך אני כמו בן אמרו
לי לארצין יש קצבה לאחר
מי שנה דכתיב בקרא גבי
מצרים מק"מ מי שנה אשיב
ולו אין קצבה: ומיהו פ"ה
הכא דלית ליה הא דאמר
עמד סנתריב ובלבד כל
העולם והכי נמי קתני
[בפרק בתרא] [בית דהן]
מילתא [בתוספתא]
דקידושין אמר לו ר"ע
מינין טעית שכבר עלה
סנתריב ל"ה. משנבנה
מקדש ראשון נגזר אהל
מועד ולית ליה להוואו תנא
כמאן דאמר דארון גלה
ליכלב דאמר ביזמא אלא
סבירא ליה כמאן דאמר
יאשיהו גזוז:

א) ע"י הגיטא דבבלי קטות
דמוטמ"ג:

מנימין גר המצרי וכו'.
מקשים מפרק תפלת השחר (ברכות
דף כח.) לאמר זו ציוס עמד יהודה גר עמוני לפניהם
בצית המדרש ואמר להם מה אני לבא בקהל אמר לו ר"ג אסור אתה
אל"ר י' יהושע מותר אתה אל"ר ר"ג והלא כתיב לא יבא עמוני ומואבי

פניה מוריקות. הכי תני לקמ"ו אינה מספקת לשמות עד שפניה
מוריקות ועיניה בולטות: הראשם לו **באזעוסיה**. רמזה לו לבא
אלנה: **מאכל בהמה**. שעורים: **במקידה של חרש**. פחותה ומוגוה
שבכוסות: **שם זה פנים**. פנאי ליפרע ממנה. ושמתו אני את פני
רוקא (ח) ונתתי (את) פני (שם א) (ד)
כולן לשון פוגה אני מכל עסקי
ועסקי דהן: **כנסה שאלה במשאון**.
(שנאמר במשאון) המכסה דבר השנוי
למקום. במשאון נחשך כמו שאלה
(איוב ג) שעושה מעשיו בחושך: כי
כל שאון. שאל ללמדנו שאף בעצרות
קטנות נפרעות הימנו: **למה לי**.
מאלתם לאתם נפקא: **למדה**.
א) שזמדה שמודד מודדין לו הפרעון
מניין החטא: **שילוחה**. איבדה מן
העולם: **ג' נוסות**. בחלומה של שר
המשקים א: **צימו פרעה נכה**. לבא
נבוכדנצר מלך צבול להכות את ארץ
מצרים א: **עם הצרופים**. לימות
המשיח. אלמא לא נטרדה במכה
הראשונים כלו כולן ואלו מאומות
אחרות היו שמיעשו דארין מצרים:
מלרי ראשון. הוא עצמו נגמייר:
אשיא לבני מצרים שניה. בת מצרים
גיורת וגר מצרים שמהא היא שניה
לגירות כדי שיהא בן בני שלישי וראוי
לישא בת ישראל דכתיב (דברים כג)
בניס אשר יולדו להם דור שלישי יבא
להם דקבלה ה' שאם הייתי משיא לבני
מצרים ראשונה היה בן בני שני מצד
האם לאמר בצימות (דף עה.)
ובקידושין (דף טו.) [בניס אשר יולדו]
להם הלך אחר פסולין. אלמא עדיין
מצרים הם דאילו שאר אומות מותרין
לבא בקהל מיד. מנימין לית ליה הא
לאמר בצרכות (דף כח.) שהעמונים
והמצרים מותרין לבא בקהל שכבר
עלה סנתריב ובלבד את כל האומות
והכי נמי קתני בתר דהך מילתא
במוספתא דקידושין אמר לו ר"ע
מנימין טעית שכבר עלה סנתריב
ובלבד כו': אהא. מן המקרא הזה:
הזו כלום. מכותי כלום: **במלאות**
ספקו. כל ראונו: יצר לו. תבואו
רעה: **אלה נוס סהלה**. על עסקי
נוה צמים שצנו יהללוהו: **שלא שלטו**
שונאים במעשה ידיו. להיות נהנים
מהם: **דוד דכתיב טבעו צאריך**
טבעו צאריך ומאלות ליון היא עיר
דוד וציתו דכתיב בספר שמואל (ב')
וכשצאו לרים צימי לרקיהו טבעו
השערים דלמות השערים שהיו של
נחושת או של א) וזה כדי שלא ישרוס
אויבים ועינים לא נשאו אתם: **מה**
שנקשה לא יסוף לה. שאקורה לבועל:
ומה שזירה טעלו הימנה. אם שותה
מיים מתה ואם הודתה נאסרה
לבעלה והפסקיה כתובתה:
נתק

פניה מוריקות היא כחלה לו עיניה לפיכך
עיניה בולטות היא קלעה לו את שערה
לפיכך כהן סותר את שערה היא הראתה לו
באצבע לפיכך ציפורניה נושרת א) היא הגרה
לו בציצול לפיכך כהן מביא חבל המצרי
וקושר לה למעלה מדרה היא פשטה לו את
יריכה לפיכך יריכה נופלת היא קיבלתו על
כריסה לפיכך בטונה צבה א) היא האכילתו
מעדני עולם לפיכך קרבנה מאכל בהמה
היא השקתה יין משובח בכוסות משובחים
לפיכך כהן משקה מים המרים במקידה של
חרש היא עשתה בסתר וישב בסתר עליון
שם בה פנים שנאמר ועין נואף שמרה נשף
לאמר לא תשורני עין א) וגו' דבר אחר היא
עשתה בסתר המקום פירסמה בגלוי שנאמר
הכסה שנאה במשאון תגלה רעתו בקהל
א) ומאחר דנפקא ליה מאחת לאחת למצא
חשבון א) כי כל שאון סואן ברעש למה לי
לכבודיה ומאחר דנפקא ליה מבי כל שאון
סואן ברעש א) בסאסאה בשלחה תריבנה למה
לי לכדרב חיננא בר פפא אר"ר חיננא א) שרת
פפא אין הקב"ה נפרע מן האומה עד שעת
שילוחה שנאמר בסאסאה בשלחה וגו' א) אני
והאמר רבא שלשה כוסות האמורות במצרים
למה אחת ששתת בימי משה ואחת ששתת
בימי פרעה נבה ואחת שעתידיה לשתות עם
הברותיה וכו' תימא הך אוזדו והני אחריי
ניגרו א) והתניא אמר רבי יהודה מנימין גר
המצרי היה לי חבר מתלמידי ר' עקיבא אמר
מנימין גר המצרי אני מצרי ראשון ונשאתי
מצרית ראשונה באשיא לבני מצרית שניה
כדי שיהא בן בני מותר לבא בקהל אלא אי
איתמר הכי איתמר אר"ר חיננא בר פפא אין
הקב"ה נפרע מן המלך עד שעת שילוחו
שנאמר בסאסאה בשלחה תריבנה וגו'
אמימר מתני להא דרב חיננא בר פפא אהא
לא כליתם אני ה' לא שניתיו ואתם בני יעקב
לאומה ושניתיו לה ואתם בני יעקב לא
כליתם היינו דכתיב חצי אכלה במ חצי
כלין והן אינן כלין א) אמר רב המנונא אין
הקב"ה נפרע מן האדם עד שתתמלא סאתו
שנאמר במלאות ספקו יצר לו וגו' דרש
ר' חיננא בר פפא מאי דכתיב רגנו צדיקים
בה' לישרים נאוה תהלה אל תקרי נאוה
תהלה אלא נוה תהלה זה משה ודוד שלא
שלטו שונאים במעשיהם דוד דכתיב טבעו
בארץ שעריה משה דאמר מר משנבנה מקדש
ראשון נגזר אהל מועד קרשיו קרסיו וברחיו
ועמודיו ואדניו היבא אמר רב הסדא אמר
אבימי תחת מחילות של היבול לא היה
לא מוה שביקשה לא ניתן לה ומוה שבידה נטלוהו ממנה שכל הנותן עיניו
במה שאינו שלו מה שמבקש אין נותנין לו ומוה שבידו נוטלין הימנו
וכן
כדפרישית ומו לא מיד ע"כ פירושו וקשה לפירושו מן המוספתא דקתני לא מצרים במקומם הם יושבין יש לנו לשבש כמו כן לפירושו הא דקתני לא
מואבים במקומם ואי ל"ג מואבים במוספתא ועמון במנילה לא קשיא מדיי: א) הכית' לאומה ושניתיו ה"ה דהא הוה מני למיפרק הא דרבה והא
דמנימין ותימיה מאי הוה מני לתרץ דלא הוה מני לתרץ למלך של אומה מדקאמר ואתם בני יעקב דמשמע אכל בני יעקב קאלמ ובאומה שלימה מיידי:
אלא

א] לנלי ח"ג א) א] נאמן
טו: א) א] וסוף א] כסא
ד) יצמות עת. ע"ש תוספתא
קדוש פ"ה א) ערכין טו.
א) ומוספתא ספ"ד א) דף
ג. א) א] נאלמה מן
ט) וירמיה מן א) א] פ"ה
ה"ן א) פ"י שמרים
ג) נוע"ע מוס' יצמות עו:
ד"ה מנימין מוס' מנילה ני:
ד"ה ד"ל א)

תורה אור השלם

- 1. יעב בסתר עליון צבול שרי יתלונן.
- 2. ויען נאף שמרה נשף לאמר לא תשורני עין וסתר פנים ישימו.
- 3. תבסקה שנאה במשאון תקלה רעתו בקהל: משלי כו כו.
- 4. בי כל שאון סואן ברעש ושקלה מגולגלה בדמים ודחתה לשרפה במלאות אש:
- 5. בסאסאה בשלחה תריבנה יהגה ברדוח הקשה ביום קרים: ישעיהו כ ח.
- 6. בי אני יי לא שניתיו ואתם בני יעקב לא כליתם: מלכים ג ו.
- 7. אספד עלימו רעות חצי אכלה בה:
- 8. במלאות חסד יצר לו כל ד עמל תבואו כב: איוב כ כב.
- 9. רגנו צדיקים ביי לישרים נאוה תהלה: תהלים לג א.
- 10. טבעו בארץ שעריה אבד ושבר בריחיה מלכה ושררה בגוים אין תורה גם נביאיה לא מקאון חזון מתי: איכה ב ט

הנהרות הב"ה

א) נמי לא משוריי עין והנה פנים ישיב ד"א וכו' ע"ג: א) חש"ו ד"ה למדה ללמדנו שנתמיה א) ד"ה דוד וכו' או של כסף ודבה כו: א) ה' ע"ג ד"ה מנימין וכו' טשא את אלו והכי פריך הבא ע"כ ל"פ אלף אס נתמללו: א) בא"ד לא כלל מצרים וכו' מנה צדדי: א) בא"ד דלא אשכחן כהד"ש של כלל דודאי לבלבד דכתיב:

מוסף רש"י

בציצול. אזור נלה (שנובין א) שילשה כוסות. בספור המלוס וסו פרעה וגו' (חולין א) בימי פרעה נבנה שהריבנה נבוכדנצר דכתיב וירמיה מן לבא נבוכדנצר מלך צבול וגו' (שם) במלאות ספקו יצר לו. כשמתלה סאתו צמות הכיס או יצר לו, מנה עליו זרה (שרכיו טו).